

Justis – og beredskapsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Dato:
22. august 2017

Vår referanse:
2017/00054

Deres referanse:
17/3064

Høring – forslag til endringer i utlendingsloven – utvidelse av mishandlingsbestemmelsen

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 23. mai 2016 med forslag til endringer i utlendingsloven med sikte på å utvide mishandlingsbestemmelsen i lovens § 53.

Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter («Nasjonal institusjon») har som hovedoppgave å fremme og beskytte menneskerettighetene i tråd med Grunnloven, menneskerettsloven og den øvrige lovgivning, internasjonale traktater og folkeretten for øvrig, jf. lov om Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter § 1 annet ledd. Nasjonal institusjon skal blant annet gi råd til regjeringen og andre offentlige organer om gjennomføringen av menneskerettighetene, jf. loven § 3 første ledd bokstav b. I dette ligger det særlig at Nasjonal institusjon skal komme med innspill i lovgivningsprosesser som berører menneskerettighetene, jf. Innst. 2016 L (2014-2015) s. 3.

Nasjonal institusjons rolle vil primært være å foreta en vurdering av hvordan den foreslåtte lovendringen forholder seg til Norges menneskerettslige forpliktelser. Det er ikke Nasjonal institusjons oppgave å uttale seg om hensiktsmessigheten av forslaget.

Norske myndigheter har etter EMK artikkel 8 en positiv forpliktelse til å sikre at personer i Norge ikke utsettes for vold og overgrep. I høringsbrevet foreslås det at personer med midlertidig oppholdstillatelse som ektefelle eller samboer til en person bosatt i Norge skal ha et rettskrav på oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag ikke bare dersom samlivet tar slutt og vedkommende har vært utsatt for vold av samlivspartner, men også dersom vedkommende har vært utsatt for vold fra *andre husstandsmedlemmer*. Nasjonal institusjon er positiv til lovforslaget. Personer med midlertidig oppholdstillatelse som ektefelle eller samboer til en person bosatt i Norge har i slike situasjoner også etter gjeldende rett muligheter til å få selvstendig oppholdstillatelse i medhold av utlendingsloven § 38 (oppholdstillatelse av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til Norge). Dette er imidlertid ingen rettighetsbestemmelse, og mishandlingen vedkommende har vært utsatt for vil være ett av flere momenter i en helhetsvurdering. Det er derfor positivt at departementet foreslår at utlendingsloven § 53 («mishandlingsbestemmelsen») utvides til også å omfatte vold fra andre i husstanden enn samlivspartner, og at vedkommende dermed får et rettskrav på selvstendig

oppholdstillatelse dersom vilkårene i bestemmelsen er oppfylt. En rettighetsbestemmelse vil styrke rettighetene til personer uten selvstendig oppholdstillatelse som utsettes for vold fra andre i husstanden enn samlivspartner, som for eksempel svigerfamilie, ved at vedkommende ikke skal føle seg tvunget til å bli i mishandlingssituasjonen av frykt for å miste oppholdstillatelsen. En slik bestemmelse vil dermed også bidra til at norske myndigheter på bedre måte oppfyller sin menneskerettslige sikringsplikt.

Nasjonal institusjon er videre enige med departementet i at en utvidelse av mishandlingsbestemmelsen i utlendingsloven § 53 i større grad tydeliggjør at norsk regelverk er i samsvar med Istanbul-konvensjonen.

Vennlig hilsen

for Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter

Petter F. Wille
direktør

Anniken Barstad Waaler
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og er derfor uten signatur